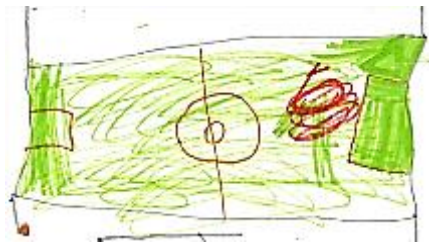

Nome – nært og godt!

*Kulturmiljø H570
Nome kommune arealplan
2020-2030*

Til revisjon i 2024

Medvirkning – hva er gjort?

- Folk og grunneiere skal høres, det bestemmes av plan og bygningsloven.
- Kulturminneplanen ble vedtatt i 2019, og hadde følgende medvirkning:
 - Ressursgrupper med verksted og møter over tre år
 - Åpne møter
 - Verksteder med lokalbefolkningen
 - Vurdering av SEFRAK-registrerte bygg, 3 høringer
 - Kulturminneplanen, 3 høringer
- Arealplanen er under sluttbehandling, og hadde følgende medvirkning:
 - 2 innspillsrunder før utarbeidet utkast
 - Verksted med formannskapet (+ SU-utvalget)
 - Åpne folkemøter
 - Digitalt folkemøte
 - 15 uker høring
 - Begrenset høring etter vedtak i kommunestyret 15.desember 2020

Hva er kulturmiljø?

- Kulturmiljø er spor av fortidens mennesker og deres aktiviteter
- St.mld.16 2019-2020: Nye mål i kulturmiljøpolitikken
- Kulturmiljø er et felles gode og en viktig samfunnsressurs som kan bidra til både miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft
- De nye måla er:
 - engasjement, bærekraft og mangfold.
- Regjeringen innfører "kulturmiljø" som samlebetegnelse.
- Begrepet understreker betydningen av helhet og sammenheng
- Tydeligere tilknytning til den øvrige klima- og miljøpolitikk

Hva er hensynssoner, i følge PBL §11-8

- Kommuneplanens arealdel skal i nødvendig utstrekning vise hensyn og restriksjoner som har betydning for bruken av areal. Hensyn og forhold som inngår i andre ledd bokstav a til f, kan markeres i arealdelen som hensynssoner med tilhørende retningslinjer og bestemmelser. Det kan angis flere soner for samme areal.
- Til hensynssone skal det i nødvendig utstrekning angis hvilke bestemmelser og retningslinjer som gjelder eller skal gjelde i medhold av loven eller andre lover for å ivareta det hensynet sonen viser.
- Det kan fastsettes følgende hensynssoner:
 - a) Sikrings-, støy- og faresoner med angivelse av fareårsak eller miljørisiko.
 - Det kan gis bestemmelser som forbyr eller setter vilkår for tiltak og/eller virksomheter, jf. § 1-6, innenfor sonen.
 - b) Sone med særlige krav til infrastruktur med angivelse av type infrastruktur.
 - Det kan gis bestemmelser om krav til infrastruktur i et utbyggingsområde, både som forbud eller påbud med hjemmel i § 11-9 nr. 3 og nr. 4.
 - c) Sone med særlig hensyn til landbruk, reindrift, mineralressurser, friluftsliv, grønnstruktur, landskap eller bevaring av naturmiljø eller kulturmiljø, med angivelse av interesse.
 - For randsonen til nasjonalparker og landskapsvernområder kan det, samtidig med fastsetting av verneforskrift for nytt verneområde eller revisjon av verneforskrift eller forvaltningsplan for etablerte verneområder, fastsettes bestemmelser for å hindre vesentlig forringelse av verneverdiene i verneområdet.
 - Det kan gis retningslinjer om begrensninger av virksomhet og vilkår for tiltak for å ivareta interessen i sonen.
 - Det kan gis retningslinjer om hvilke hensyn som skal vektlegges ved praktisering av annen lovgivning så langt kommunen er tillagt myndighet etter vedkommende lov.
 - d) Sone for båndlegging i påvente av vedtak etter plan- og bygningsloven eller andre lover, eller som er båndlagt etter slikt rettsgrunnlag, med angivelse av formålet.
 - Båndlegging i påvente av vedtak etter plan- og bygningsloven eller andre lover er tidsbegrenset til fire år, men kan etter søknad til departementet forlenges med fire år.
 - e) Sone med krav om felles planlegging for flere eiendommer, herunder med særlige samarbeids- eller eierformer, samt omforming og fornyelse.
 - Bestemmelser til denne sonen kan fastsette at flere eiendommer i et område skal undergis felles planlegging og at det skal brukes særskilte gjennomføringsvirkemidler. Det kan også gis bestemmelser med hjemmel i § 11-9 nr. 3.
 - f) Sone hvor gjeldende reguleringsplan fortsatt skal gjelde uendret. Ved bruk av denne hensynssonen skal kommunen vurdere om reguleringsplanene er i samsvar med nasjonale og regionale interesser.

Ulike former for vern og betegnelser i arealplanen

Lokalt vern / verneverdig
H570
PBL 31-1

Verna med hjemmel i lov
eller gjennom andre
virkemidler

Freda H730
Automatisk freda H730,
etter kulturminnelovens
§4.
Freda ved vedtak H730,
etter kulturminnelovens
§15.

Kulturmiljø H570, hva medfører dette for eier?

- H570 Hensynssoner kulturmiljø (pbl §11-8 pkt c)
- Arealplan §103:
 - Kulturmiljø skal behandles som viktigere å bevare enn andre bygg og anlegg, og vil bli behandlet etter pbl §31-1 når det opprettes byggesak og reguleringsak.
 - Det betyr at når bygget skal pusses opp eller rehabiliteres, må man gjøre det på en måte som tar vare på den historiske, arkitektoniske og kulturelle verdien (pbl §31-1).
 - Det er særlig fasade og utvendig uttrykk som er viktig.
- PBL § 31-1.Ivaretagelse av kulturell verdi ved arbeid på eksisterende byggverk:
 - Ved endring av eksisterende byggverk, oppussing og rehabilitering skal kommunen se til at historisk, arkitektonisk eller annen kulturell verdi som knytter seg til et byggverks ytre, så vidt mulig blir bevart.
- PBL § 29-2.Visuelle kvaliteter
 - Ethvert tiltak etter kapittel 20 skal prosjekteres og utføres slik at det etter kommunens skjønn innehar gode visuelle kvaliteter både i seg selv og i forhold til dets funksjon og dets bygde og naturlige omgivelser og plassering

Med og uten H570

Med H570

- Må søke om:
 - Fasadeendring
 - Tilbygg
 - Fradeling
- Må innordne seg omliggende miljø
 - Må følge pbl §29-2
- Dialog med byggesaksbehandlere om å utføre tiltak på en måte som tar vare på den historiske, arkitektoniske og kulturelle verdien
- Søknad vil bli sendt fylkeskommunen for vurdering
- Mulig å søke midler:
 - Kulturminnefondet
 - Riksantikvaren
 - Fylkets midler

Uten H570

- Må søke om:
 - Fasadeendring
 - Tilbygg
 - Fradeling
- Må innordne seg omliggende miljø
 - Må følge pbl §29-2
- Vurdering av tiltak skjer lokalt
- Ikke mulig å søke midler

Kulturmiljø og –minner i Nome – etter kml

- Freda kulturminner
 - Automatisk freda H730, etter [kulturminnelovens §4](#).
 - Freda ved vedtak H730, etter [kulturminnelovens §15](#).
- Bygninger som er oppført før 1850
 - Meldepliktig, det vil si at vesentlige endringer på fasade eller liknende skal meldes til kulturminnemyndigheten, jf [kml §25](#).
 - Disse bygningene er samlet i en egen liste som følger planbeskrivelsen
 - De vil bli merket i kommuneplanens arealdel under rullering i 2024.

Kulturmiljø og –minner i Nome – etter pbl – forhold til arealdelen

- Kulturmiljø og kulturminner i Nome som gis lokalt vern etter [pbl §11-8 c](#).
- Formål H570 (verneverdig kulturminne og kulturmiljø).
- Hensynssonene er merket av på kartet med en ytre avgrensing.
- Hensynssonene kan inneholde:
 - Infrastruktur, som veg eller tun, samt
 - Automatisk freda eller vedtaksfreda kulturminner, i tillegg til
 - Lokalt verna kulturminner, herunder også
 - Nyere tids kulturminner.
- Andre, enkeltstående kulturminner som ikke er freda, men som skal gis lokalt vern.
 - Her finnes også nyere tids kulturminner og immateriell kulturarv. Når kulturminnet kan kartfestet, skal det benyttes formål H570 (verneverdig kulturminne og kulturmiljø).
 - [pbl §11-8 c](#). Grensene på det enkeltstående kulturminnet legges på ytterkanten av takflata, hvis det er en bygning. Yttergrensene legges ellers der det er naturlig for det enkelte kulturminnet.
 - Verneliste (jf kulturminneplan).

Hva sier fylkesmannens juridiske avdeling om problemstillingen?

- Planen har vært på høring med riktig medvirkningsprosess
- Særskilt varsling av enkelte grunneiere setter likhetsprinsippet til side
- Grunneier må selv sørge for å følge med på kommunale planer som vil gjelde eiendommer hen eier – del av eieransvaret
- Større endringer vil sette folkemeningen til side og utløse behov for ny høring
- Kommuneplanbestemmelsen eller lista kan ikke unntas rettsvirkning etter vedtaket – da blir vedtaket satt til side

Om planen

- Planen revideres om 4 år
 - Da vil hensynssonene bli «Bestemmelsesområder» for å sikre hensynene juridisk
- Dette er et dynamisk og «svakt» vern
- Vurdering av områdene er gjort etter føringene i kulturminneplanen, som ble vedtatt i 2019.
 - Bare de som «scorer» høyt på kriteriene er foreslått som hensynssone (se neste 2 sider)
 - I tillegg kommer de kulturminnene som er fredet på annen måte – de har ikke alltid hensynssone – noen har sterkere vern

Kulturmiljø, verdivurdering 1/2

(vedtatt i kulturminneplanen 2019)

1. Alder: Er kulturminnet svært gammelt, har det større verdi. Dette prinsippet gjelder ikke alltid, noen ganger er andre kriterier viktigere. Da kaller vi det kulturminner fra nyere tid. Vi skiller mellom to poenggrupper:
 - Bygget før 1850 / i løpet av 1800-tallet.
 - Merk at alle søknader om rivning, eller større endringer på bygninger som er bygget før 1850 skal vurderes spesielt. Eier man en slik bygning, må man uansett søke om tillatelse før man gjør større endringer på fasaden, selv om bygget ikke er fredet. Dette ifølge lov om kulturminner, §25.
2. Del av miljø: Er kulturminnet en integrert del av et større miljø med kulturminner, har det større verdi enn om det står alene.
3. Tilstand: Er kulturminnet i god tilstand, har det større verdi enn om tilstanden er dårlig.
4. Sjeldenhet: Er kulturminnet sjeldent i global, nasjonal, regional eller lokal sammenheng, har det større verdi enn om det finnes mange av den samme typen.
5. Autentisitet: Er kulturminnet autentisk, det vil si at det er slik det var da det først ble laget, det er gjort få og små endringer på det, da har det større verdi enn et kulturminne som er endret i stor grad.

Kulturmiljø, verdivurdering 2/2

(vedtatt i kulturminneplanen 2019)

6. Representativitet: Er kulturminnet et godt eksempel på viktig historie, for eksempel en bestemt type næring, en historisk utvikling, samfunnsgruppe eller liknende, har det større verdi enn kulturminner som ikke er like gode eksempler på det samme.
7. Tema og stedsidentitet: Hvis kulturminnet gir særlig god forståelse av og synliggjør de store fortellingene og linjene i Nome kommunes kulturhistorie, har det mer verdi enn andre.
8. Lokalbefolkningens egen oppfattelse av verdien av kulturminnet: Hvis lokalbefolkningen mener at kulturminnet har stor verdi, skal dette vektlegges.
9. Immateriell kulturarv: Er det stor immateriell kulturarv knyttet til et fysisk kulturminne, har dette kulturminnet større verdi enn et som ikke har like stor immateriell kulturarv.
10. Brukspotensiale: Et kulturminne hvor det kan skapes næring eller annen verdiskaping i kulturminnet, og som har et potensial for pedagogisk formidling, er mer verdifullt enn et kulturminne hvor dette ikke er mulig.

Dersom et kulturminne skårer høyt på verdiskalaen, er det i betraktning for vern etter pbl. Det kan også være andre forhold som spiller inn.

Opprinnelig forslag til kulturmiljø (H570)

Nr kplan 2020	Navn	Kategori
H570_1	Lensmannsgården Fen	Lensmannsgård
H570_2	Søve gård	Landbruksskole
H570_3	Hovland	Gårdstun
H570_4	Norheim	Gårdstun
H570_5	Flåbygd	Flere gårdstun i kulturlandskapet
H570_6	Holden	Hovedgårdsmiljø
H570_7	Øvre Verket	Arbeidermiljø
H570_8	Lanna	Eldre sentrumsbebyggelse
H570_9	Lille Ulefos	Bruksmiljø
H570_10	Ulefos Hovedgaard	Hovedgårdsmiljø
H570_11	Svenseid stasjon	Stasjonsområde
H570_12	Øvre Tveitan	Gårdstun
H570_13	Holla gård	Gårdstun
H570_14	Lunde prestegård	Prestegård
H570_15	Valen	Gårdstun
H570_16	Lunde bygdetun	Bygdetun
H570_17	Felland	Bygdetun
H570_18	Lensmannsgården Flåbygd	Lensmannsgård
H570_19	Ekornrød	Arbeidermiljø
H570_20	Arbeidermiljø Ulefoss	Arbeidermiljø
H570_21	Holla prestegård	Prestegård
H570_22	Landsmarka kapell	Kapell med omegn
H570_23	Helgja kirke	Kirke med omegn
H570_24	Flåbygd kirke	Kirke med omegn
H570_25	Lunde kirke	Kirke med omegn
H570_26	Holla kirke	Kirke med omegn
H570_27	Romnes kirke	Kirke med omegn

H570_1

Lensmannsgården Fen

Gnr/bnr 26/53

Grunneier: Henning og Eva Benthe Krossli

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen, med særlig vekt på bl.a.:

- Alder
- Del av miljø
- Tilstand
- Sjeldenhet
- Representativ
- Autentisitet
- Tema og stedsidentitet

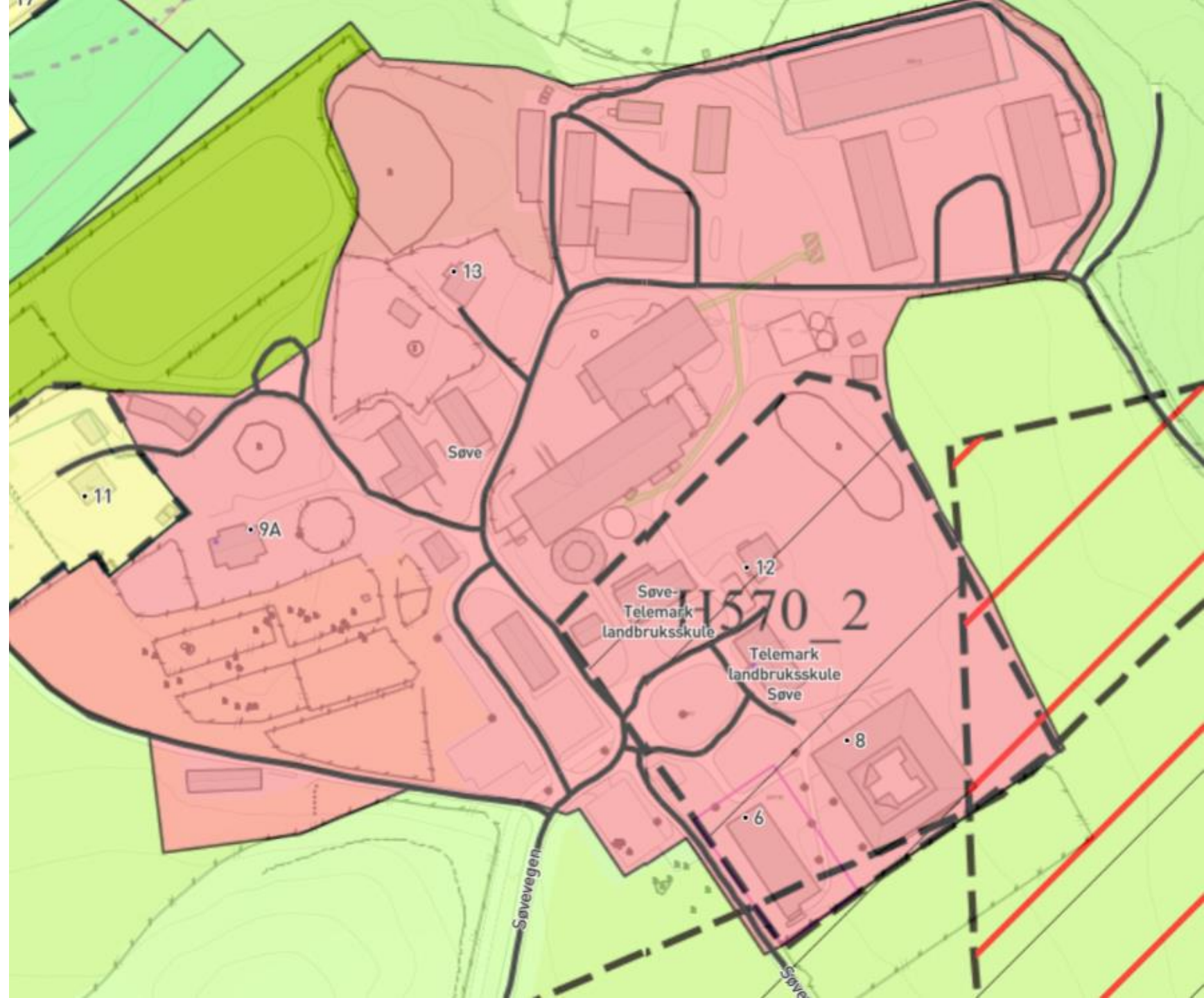

H570_2 Søve Gnr/bnr 24/1

Grunneier: Vestfold og Telemark
fylkeskommune

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen,
med særlig vekt på bl.a.:

- Alder
- Del av miljø
- Tilstand
- Autentisitet
- Tema og stedsidentitet
- Bruks og formidlingspotensial

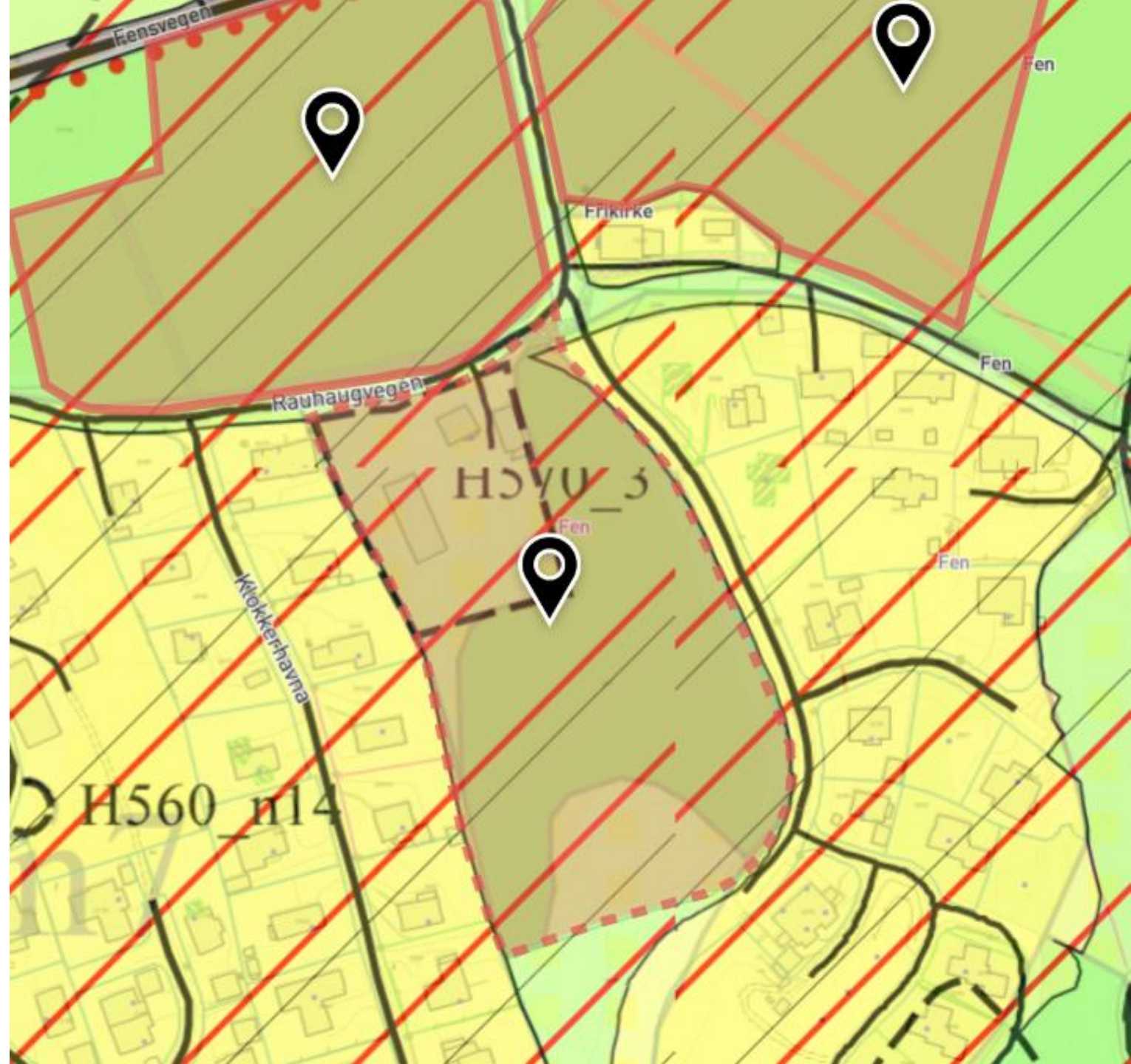

H570_3 *Hovland* *Gnr/bnr: 25/4*

Grunneier: Liv Karin Kragset

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen,
med særlig vekt på bl.a.:

- Alder
- Del av miljø
- Tema og stedsidentitet

H570_4 Norheim Gnr/bnr 79/3

Grunneier: Anders Helge Norheim

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen,
med særlig vekt på bl.a.:

- Alder
- Del av miljø
- Tilstand
- Tema og stedsidentitet

H570_5

Gårder i Flåbygd kulturlandskaps-område

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen, med særlig vekt på bl.a.:

- Alder
 - Del av miljø
 - Autentisitet
 - Representativ
 - Tema og stedsidentitet
 - Verdi for lokalbefolkningen
- Flom, Søndre. Gnr/bnr: 116/4. Grunneier: Anne Skaardal
 - Sundbø, Nordre. Gnr/bnr: 119/1. Grunneier: Leif Halfdan Dymbe
 - Ulsnes, Nedre. Gnr/bnr: 121/3. Grunneier: James Richard Fountain, Marte Stensby
 - Ulsnes Øvre. Gnr/bnr: 121/1. Grunneier: Per Kristian Aas
 - Kjeldal, søndre. Gnr/bnr: 123/101. Grunneier: Mikkel Setalid Bastiansen, Ida Elinor Holgerson

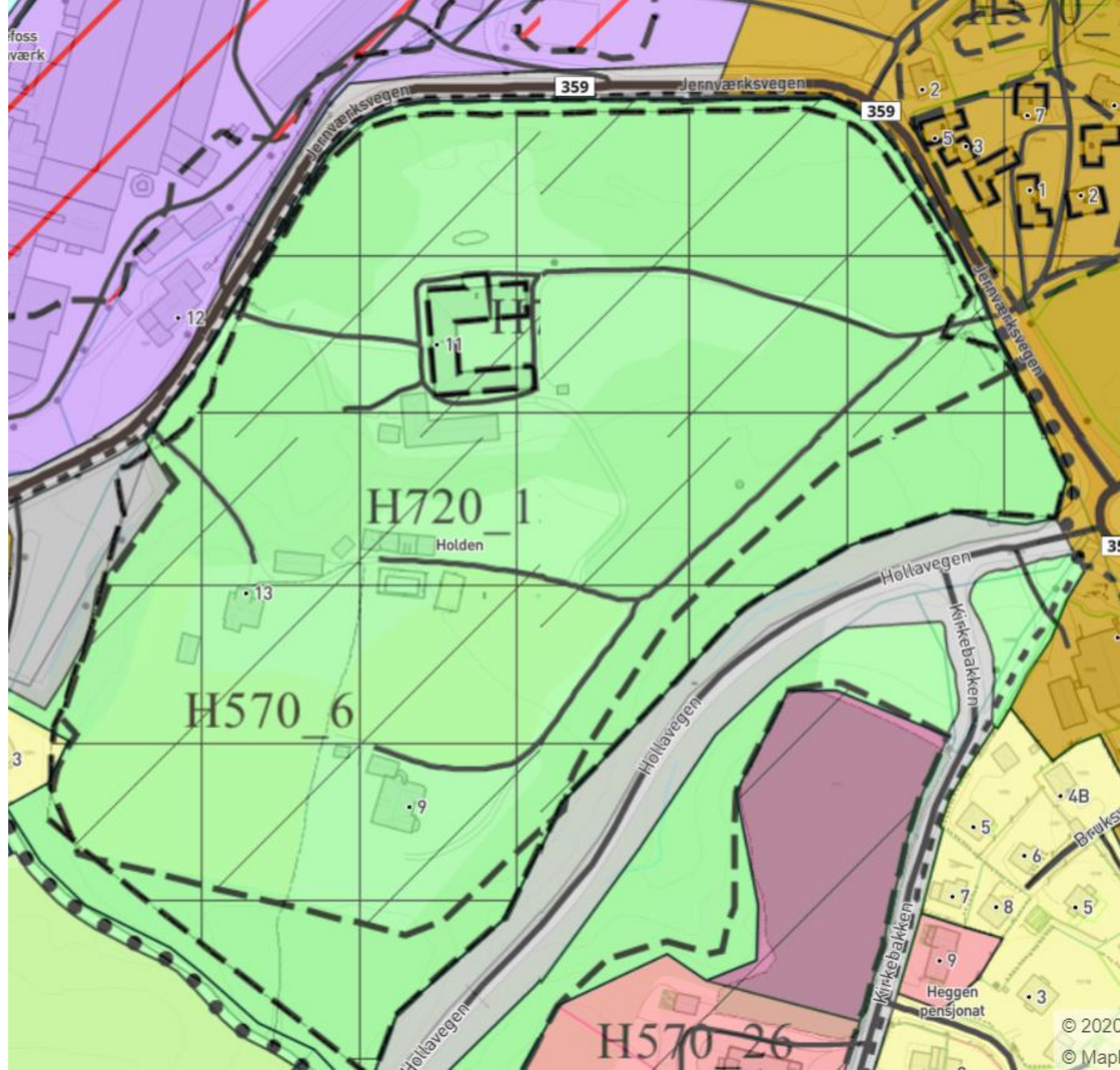
H570_6 Holden Gnr/bnr 12/434

Grunneier: Cappelen S D ANS

Hovedgårdsmiljø. Parken er H720, naturvernområde

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen, med særlig vekt på bl.a.:

- Alder
- Del av miljø
- Tilstand
- Autentisitet
- Tema og stedsidentitet
- Lokalbefolkningens oppfattelse av verdi

H570_7

Øvre Verket med omegn

Gnr/bnr 12/446, m.fl.

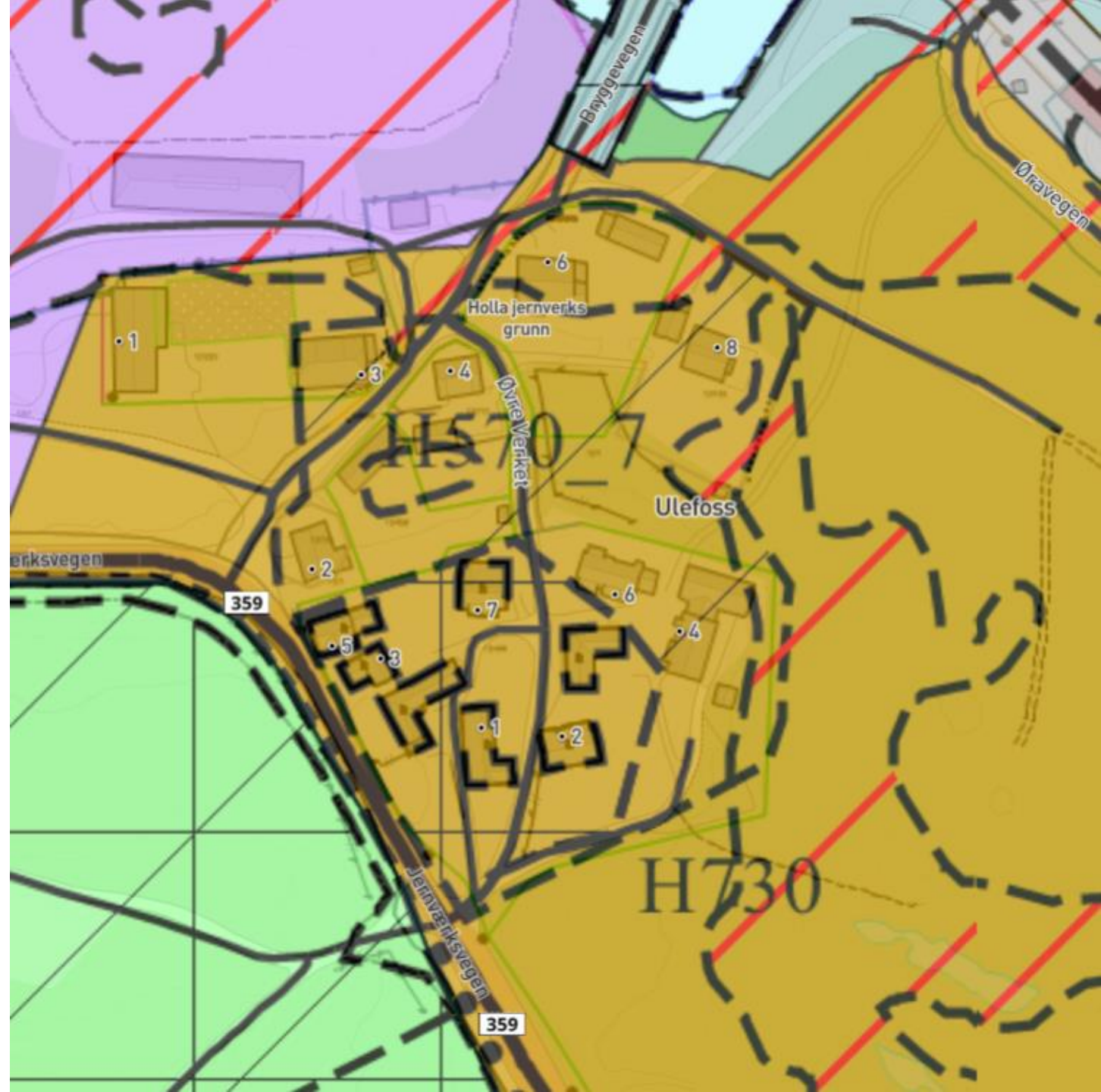
Grunneier: Flere

Øvre Verket med omliggende arbeiderboliger og terreng, inkl bl.a.:

- Stavåsens hus
- Sondresens hotell
- Uthus
- Tun

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen, med særlig vekt på bl.a.:

- Alder
- Del av miljø
- Tilstand
- Representativ
- Autentisk
- Tema, stedsistentitet
- Lokal verdi
- Bruks og formidlingsverdi

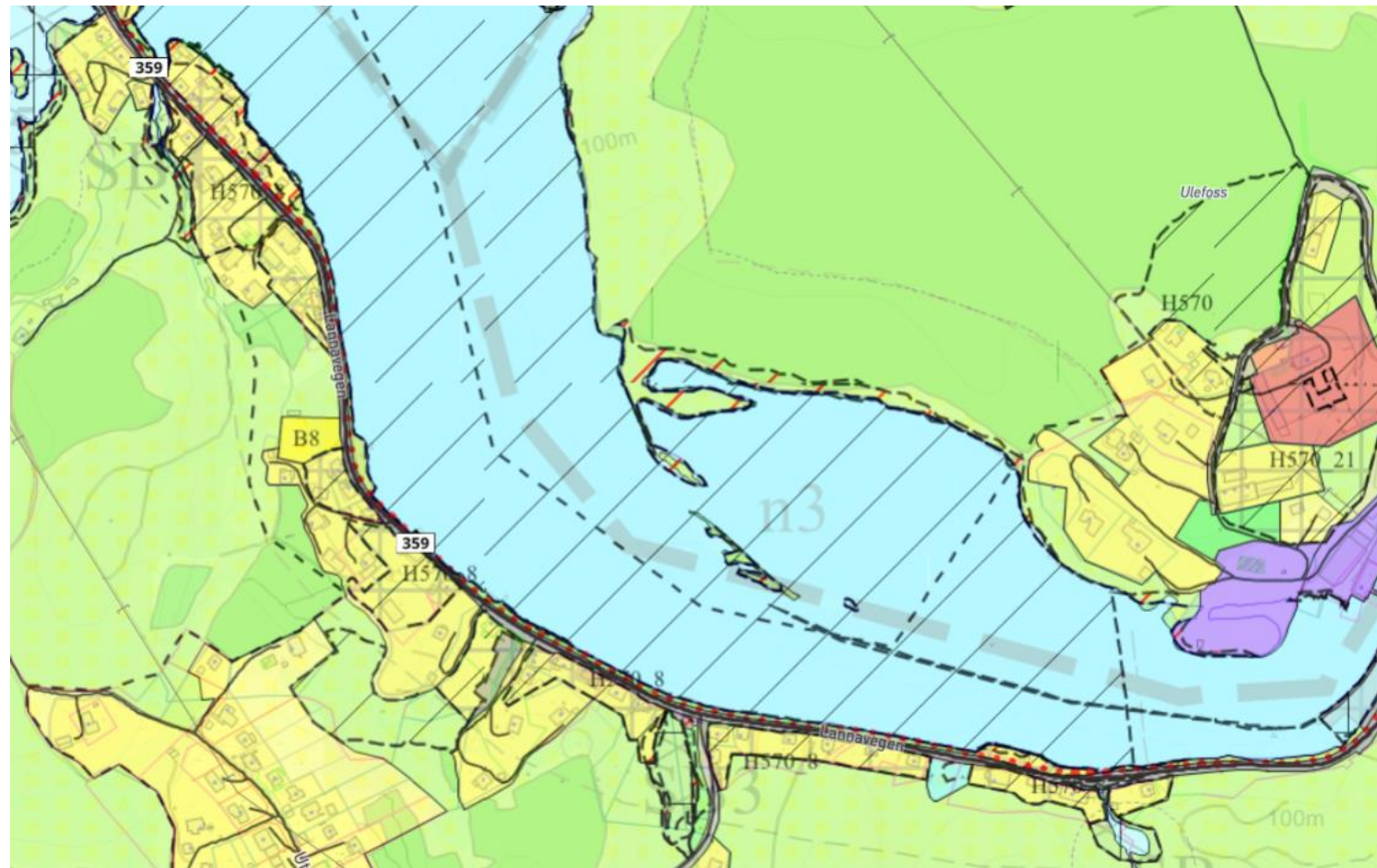

H570_8 Lanna Flere gnr/bnr

Grunneier: Flere

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen, med særlig vekt på bl.a.:

- Alder
- Del av miljø
- Tilstand
- Tema og stedsidentitet
- Verdi for lokalbefolkningen

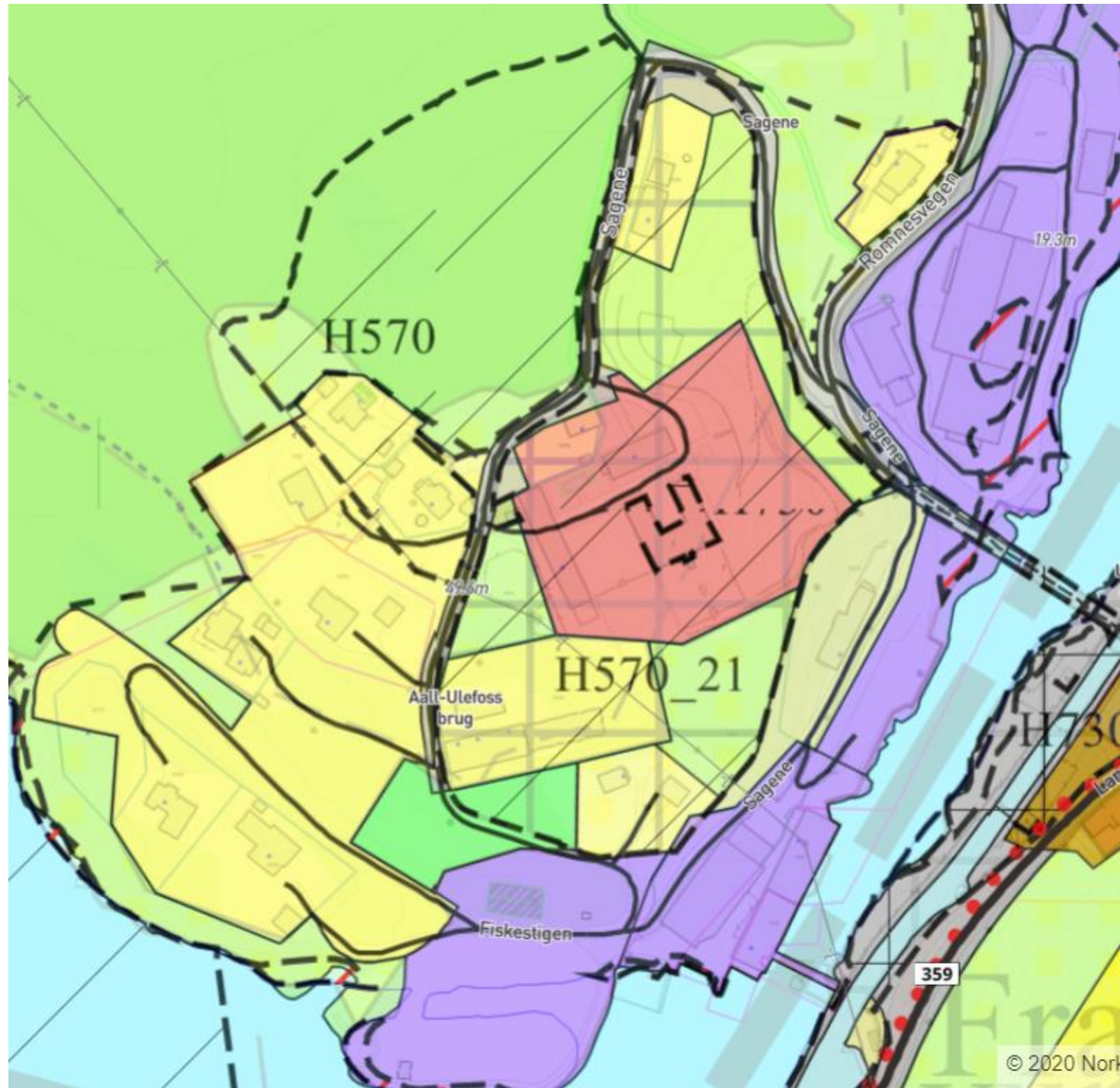

H570_9 Lille Ulefos Gnr/bnr: Flere

Grunneier: Flere

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen,
med særlig vekt på bl.a.:

- Alder
- Del av miljø
- Tilstand
- Tema og stedsidentitet

H570_10

Ulefos Hovedgaard

Gnr/bnr: Flere

Grunneier: Flere

Hovedgårdsmiljø med park og tilliggende områder

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen, med særlig vekt på bl.a.:

- Alder
- Del av miljø
- Tilstand
- Sjeldenhet
- Tema og stedsidentitet
- Verdi for lokalbefolkningen

H570_11

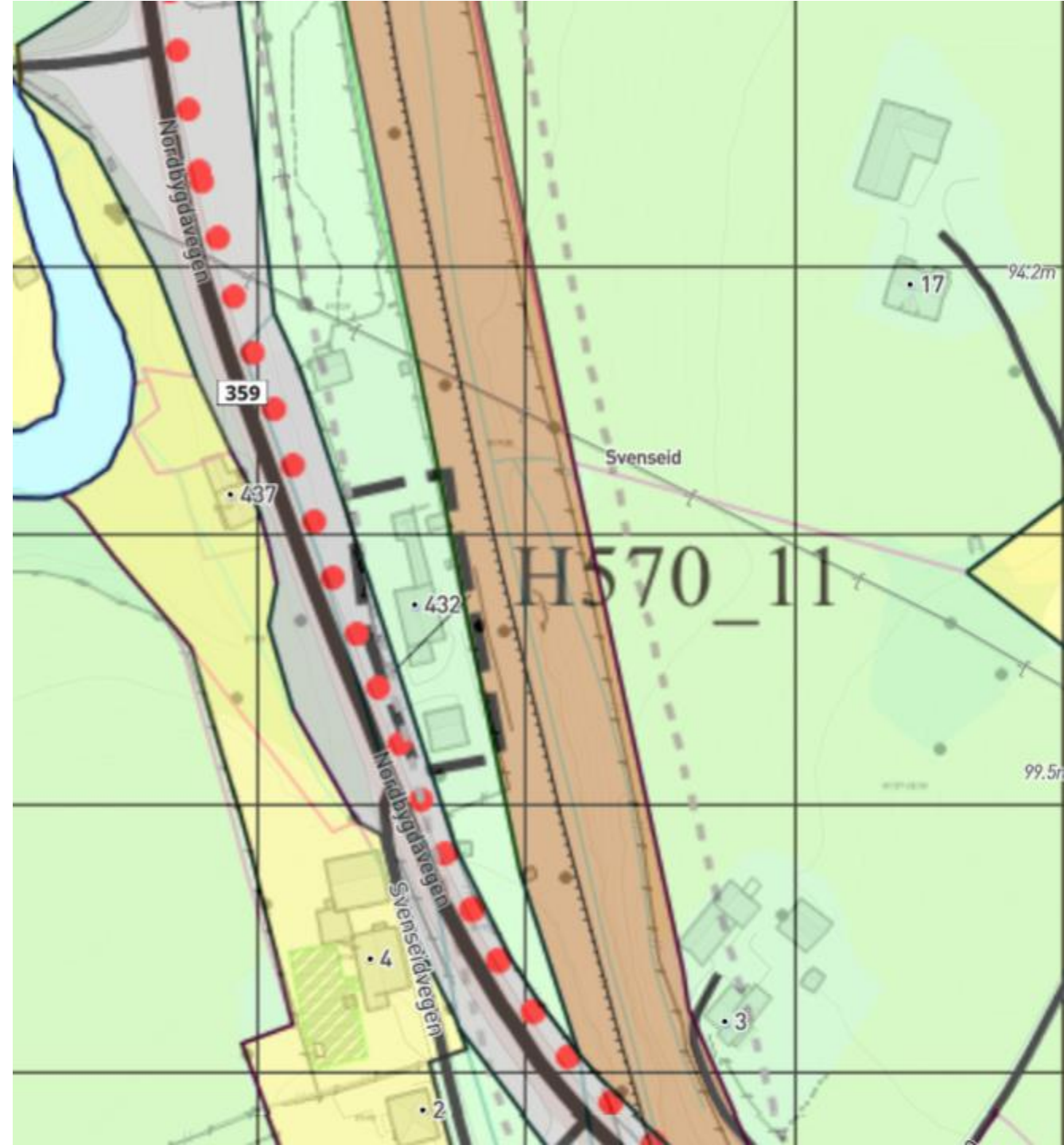
Svensseid stasjon

Gnr/bnr: 81/124

Grunneier: Damae Jannette Jongkind og Stanislav Antun Williams

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen, med særlig vekt på bl.a.:

- Del av miljø
- Tilstand
- Autentisitet
- Tema og stedsidentitet
- Verdi for lokalbefolkningen

H570_12

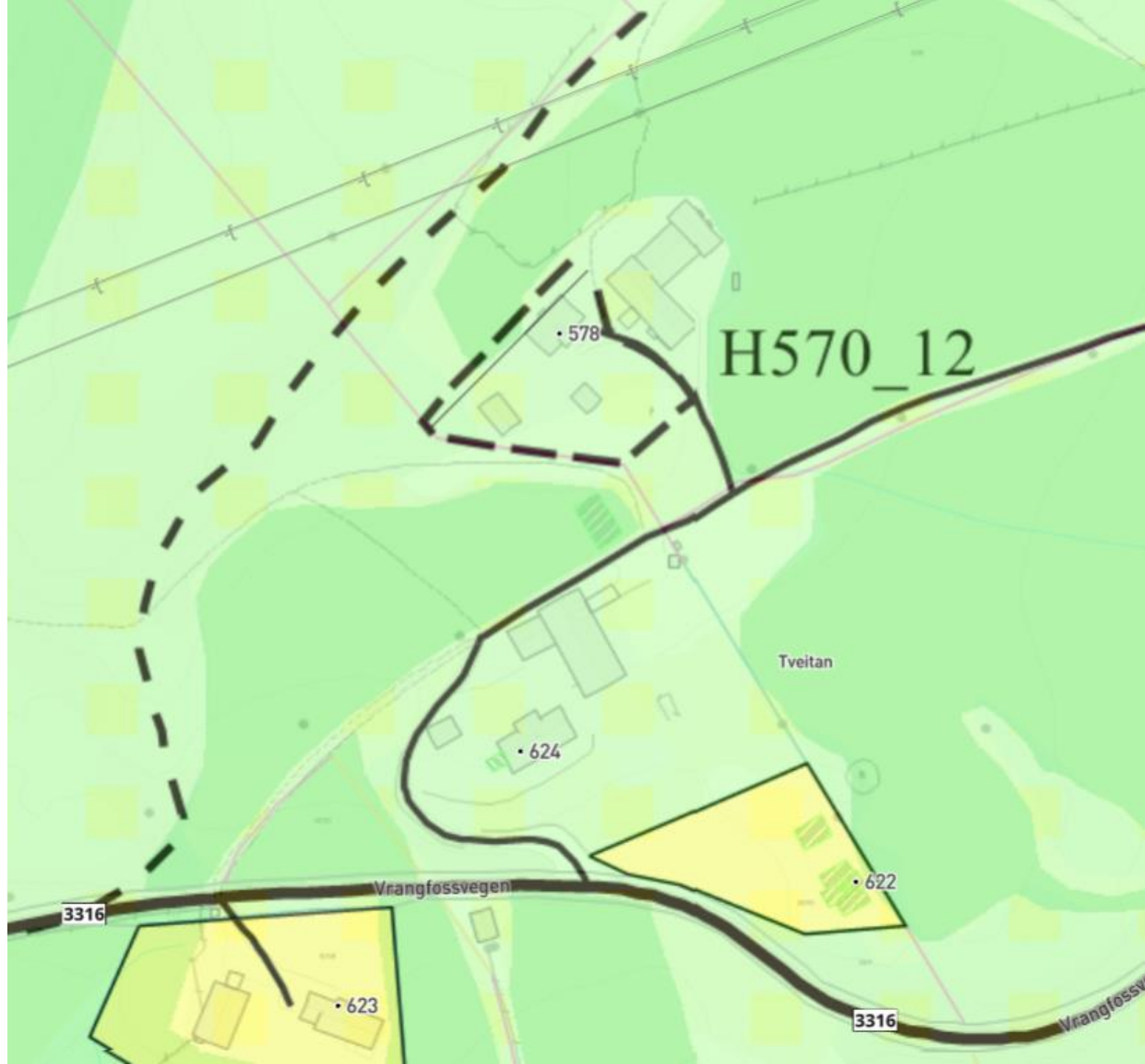
Øvre Tveitan

Gnr/bnr: 92/6

Grunneier: Per Halvor Tveitan

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen, med særlig vekt på bl.a.:

- Alder
- Del av miljø
- Tema og stedsidentitet
- Verdi for lokalbefolkningen

H570_13

Holla gård

Gnr/bnr: 16/1

Grunneier: Carl Diderik Cappelen og Johan Diderik Cappelen

Vedtak i formannskapet 02.12.20:

Holla gård tas ut av liste over områder med hensynssone kulturmiljø

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen, med særlig vekt på bl.a.:

- Alder
- Del av miljø
- Tilstand
- Sjeldenhet
- Autentisitet
- Tema og stedsidentitet
- Verdi for lokalbefolkningen

H570_14

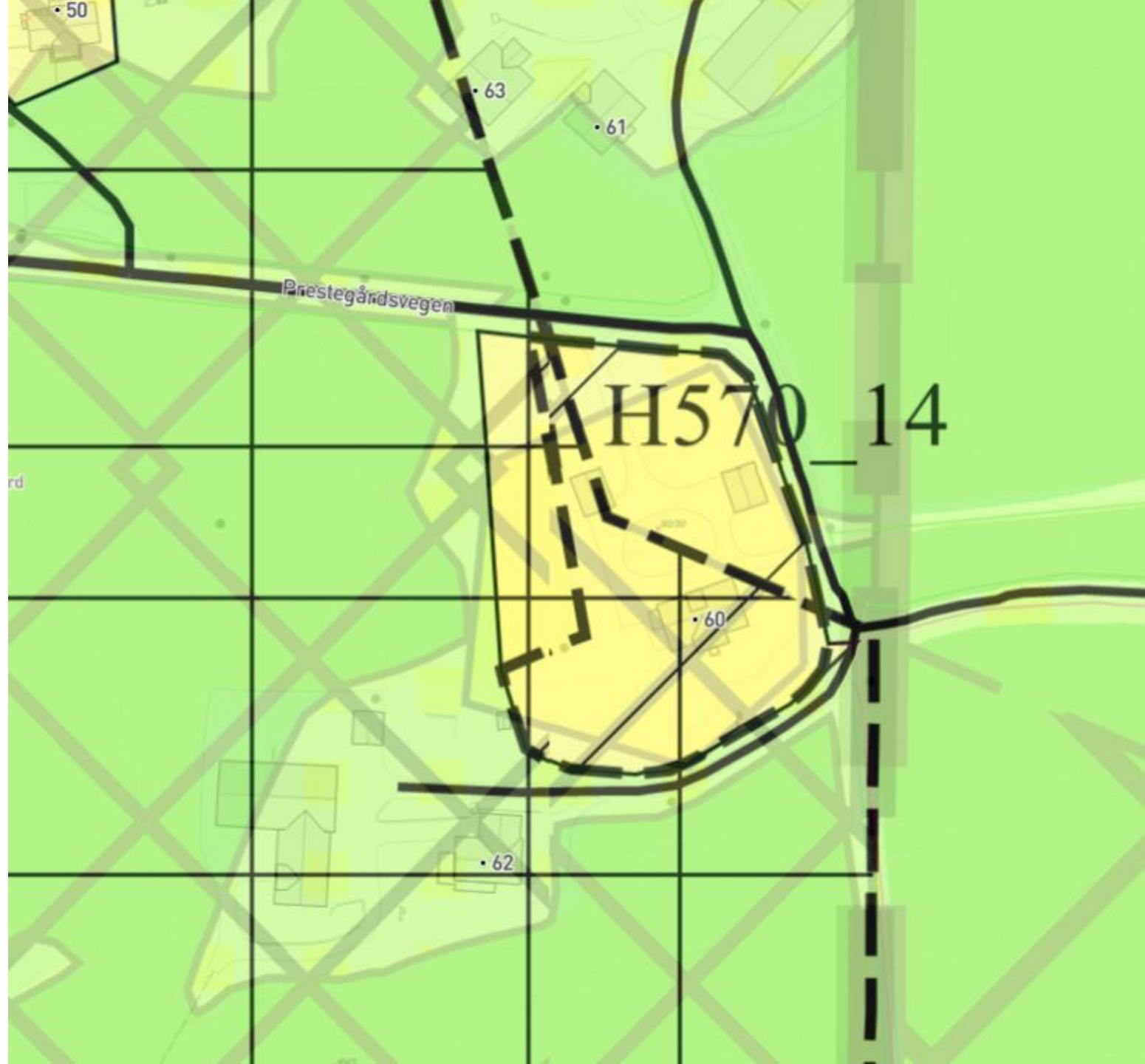
Lunde prestegård

Gnr/bnr: 90/30

Grunneier: Rune Lia og Maria Helene Nordli

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen, med særlig vekt på bl.a.:

- Alder
- Del av miljø
- Tilstand
- Autentisitet
- Tema og stedsidentitet
- Verdi for lokalbefolkningen

H570_15 Valen Gnr/bnr 77/3

Grunneier: Olav Hellstad

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen, med særlig vekt på bl.a.:

- Alder
- Del av miljø
- Tilstand
- Representativ
- Autentisitet
- Tema og stedsidentitet

H570_16

Lunde bygdetun

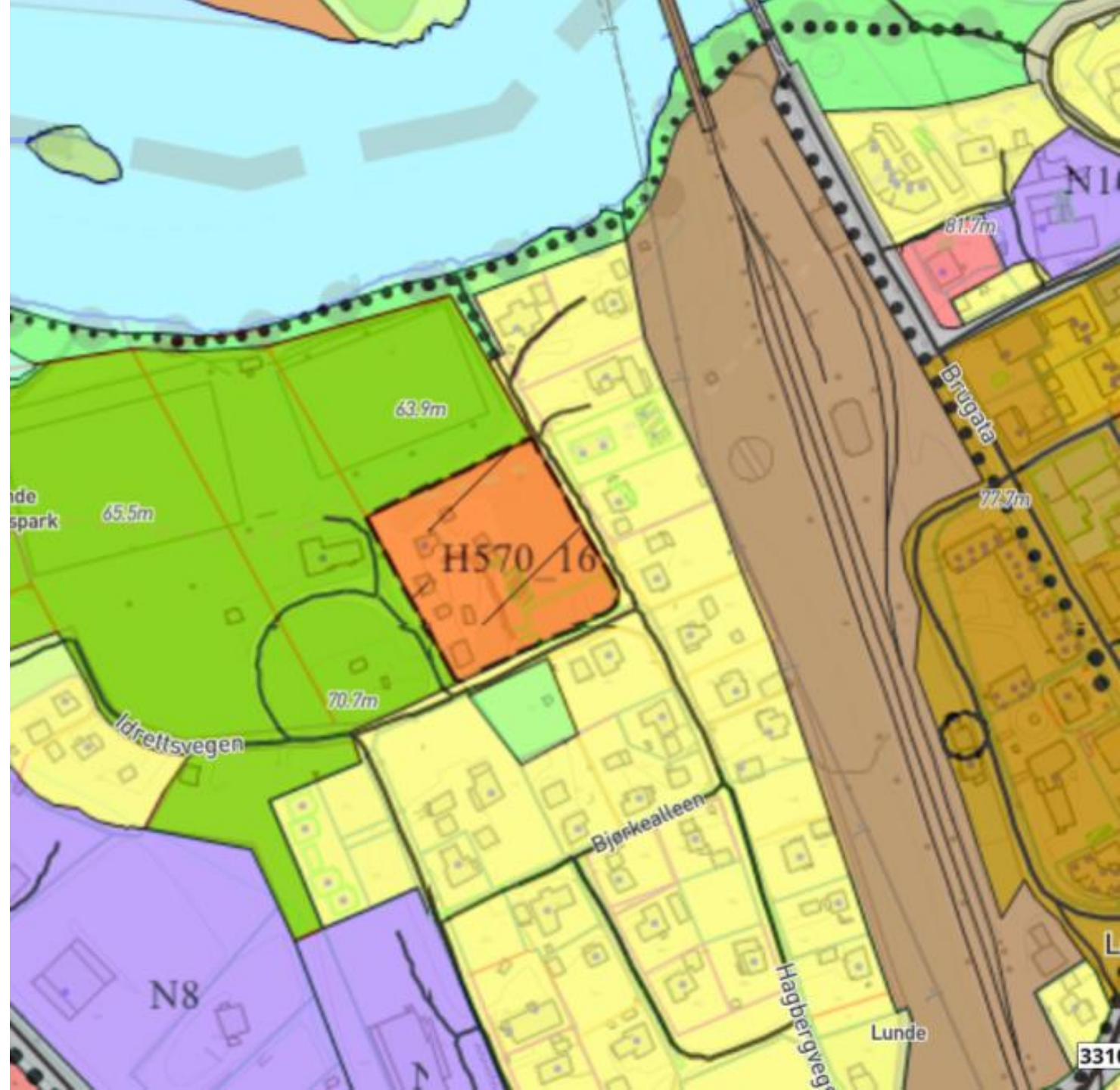
Gnr/bnr: 101/15

Grunneier: Nome kommune

Lagt inn ved vedtak i formannskapet, 1.gangsbehandling

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen, med særlig vekt på bl.a.:

- Del av miljø
- Tilstand
- Tema og stedsidentitet
- Verdi for lokalbefolkningen
- Brukspotensiale

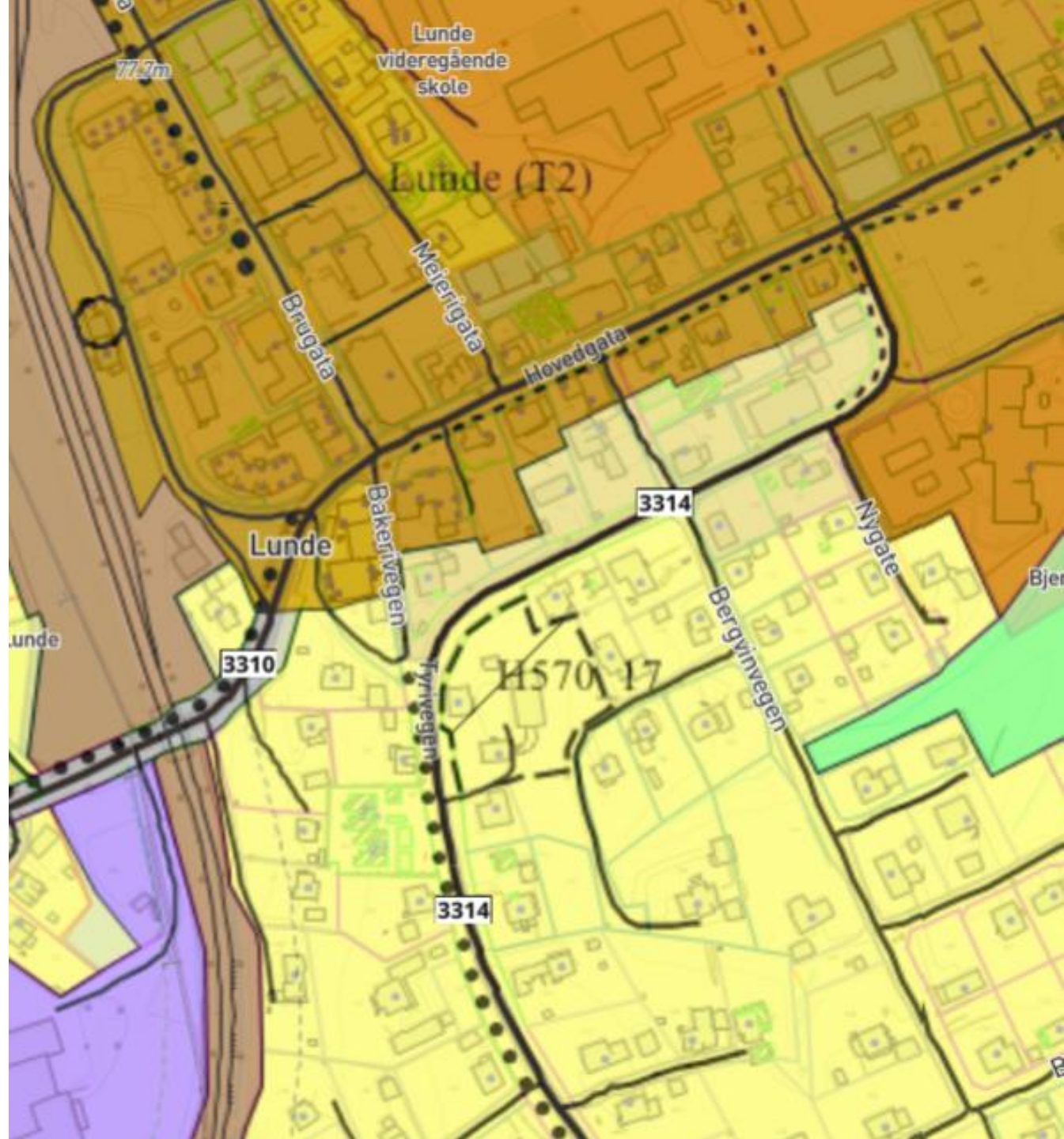
H570_17 Felland Gnr/bnr 101/16

Grunneier: Nome kommune

Lagt inn ved vedtak i formannskapet 1.gangsbehandling

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen, med særlig vekt på bl.a.:

- Alder
- Del av miljø
- Tilstand
- Tema og stedsidentitet
- Verdi for lokalbefolkningen
- Bruks- og formidlingspotensiale

H570_18

Lensmannsgården/ Skrivargården Flåbygd Gnr/bnr 119/2

Grunneier: Gjermund Leikvoll

Lagt inn ved vedtak i formannskapet 1.gangsbehandling

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen, med særlig vekt på bl.a.:

- Alder
- Del av miljø
- Tilstand
- Autentisitet
- Tema og stedsidentitet
- Verdi for lokalbefolkningen

H570_19

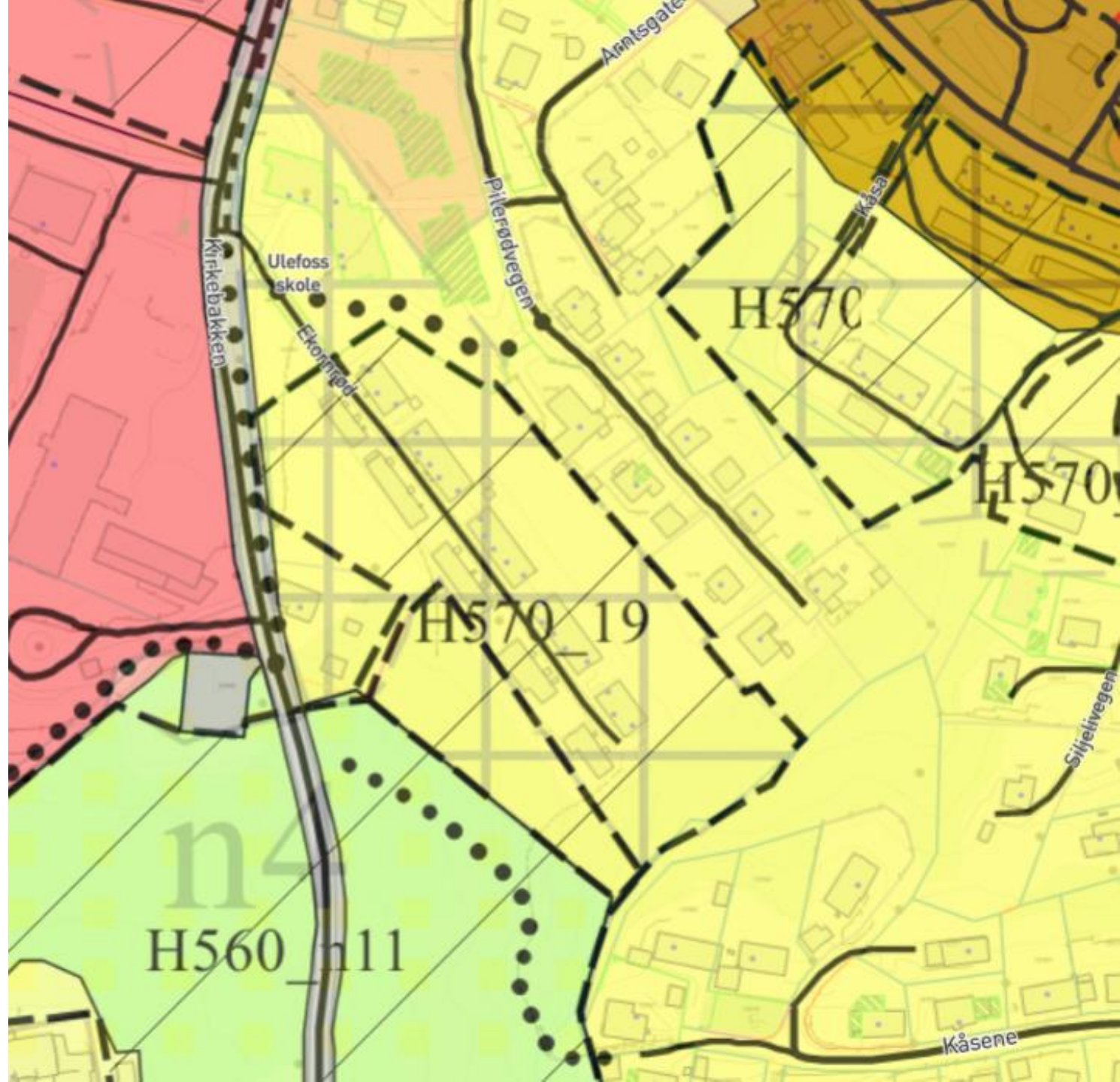
Eikornrød

Gnr/bnr: 12/257

Grunneier: Cappelen S D ANS

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen, med særlig vekt på bl.a.:

- Alder
- Del av miljø
- Tilstand
- Sjeldenhet
- Autentisitet
- Tema og stedsidentitet
- Verdi for lokalbefolkningen

H570_20

Arbeidermiljø Ulefoss

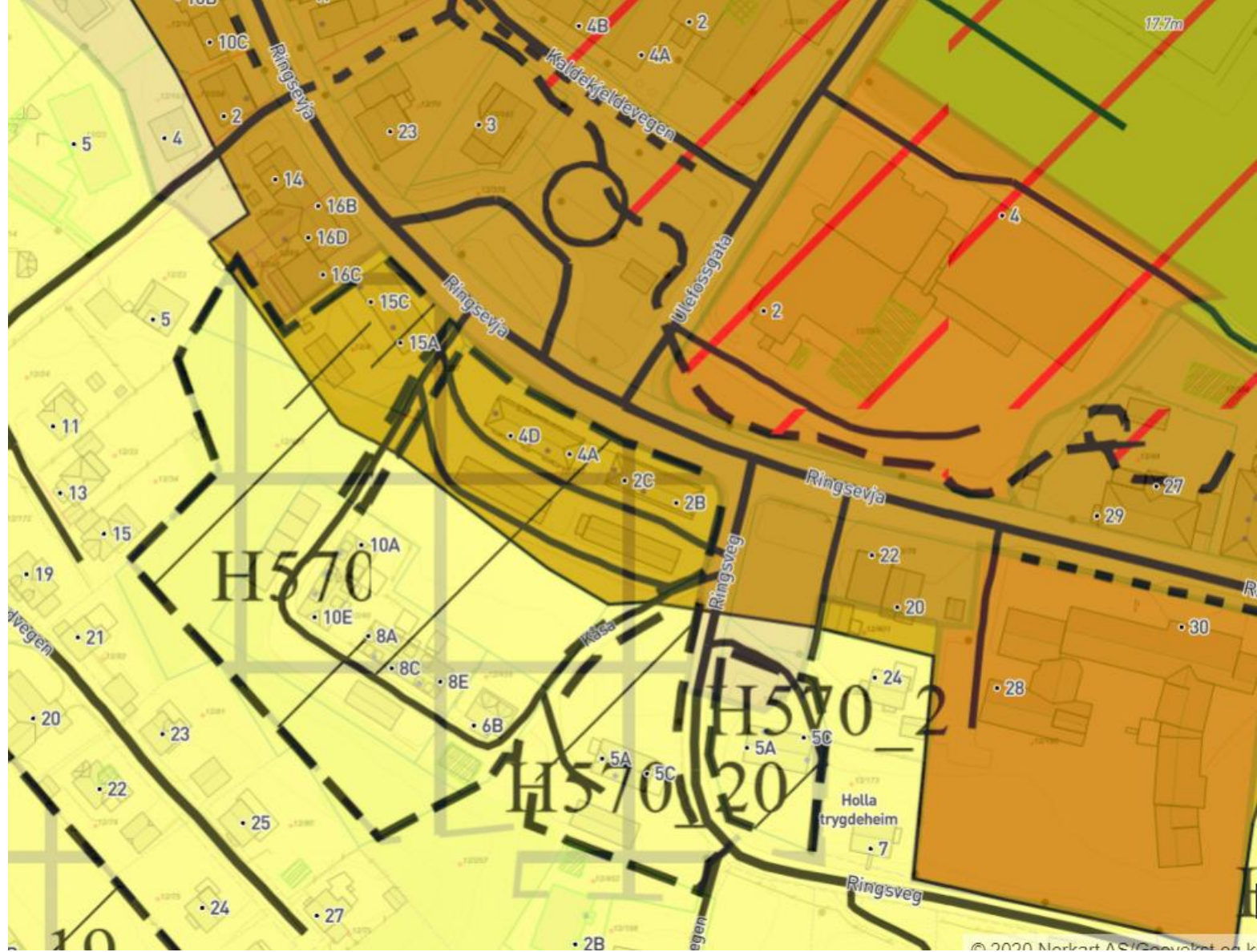
Flere gnr/bnr

Grunneier: Flere

Innspilt fra Telemark fylkeskommune

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen, med særlig vekt på bl.a.:

- Alder
- Del av miljø
- Tilstand
- Sjeldenhet
- Autentisitet
- Tema og stedsidentitet
- Verdi for lokalbefolkningen

H570_21

Holla prestegård

Gnr/bnr: 11/361

Grunneier: Arne Reidar Berge, Karen Marie Fostad

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen, med særlig vekt på bl.a.:

- Alder
- Del av miljø
- Tilstand
- Autentisitet
- Tema og stedsidentitet
- Verdi for lokalbefolkningen

H570_22

Landsmarka kapell

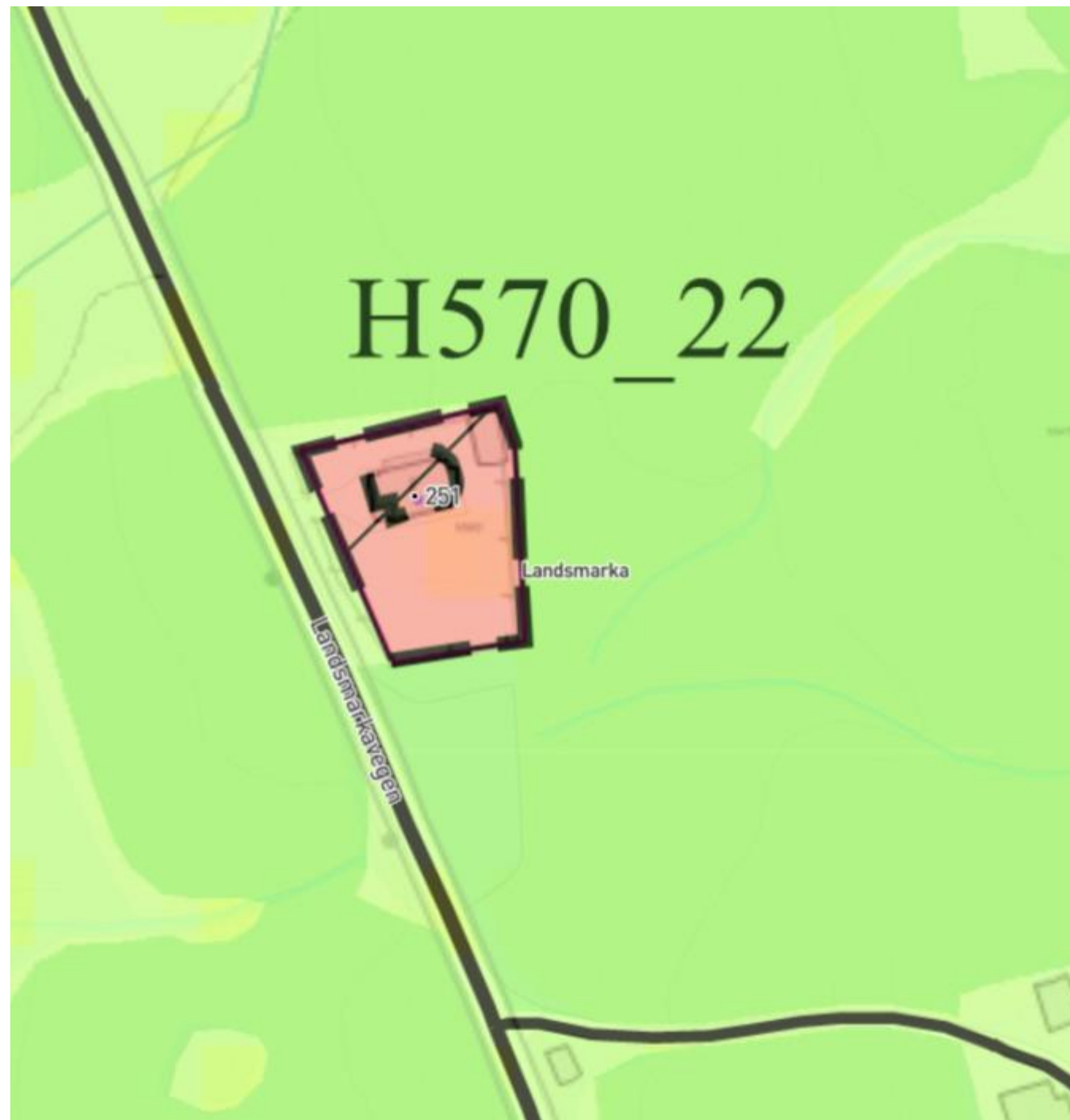
Gnr/bnr: 108/3

Grunneier: Nome kommune

Bygget 1895. Listeført kirkebygg

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen, med særlig vekt på bl.a.:

- Tilstand
- Autentisitet
- Tema og stedsidentitet
- Verdi for lokalbefolkningen
- Immateriell kulturarv
- Bruks og formidlingspotensiale

H570_23

Helgja kirke

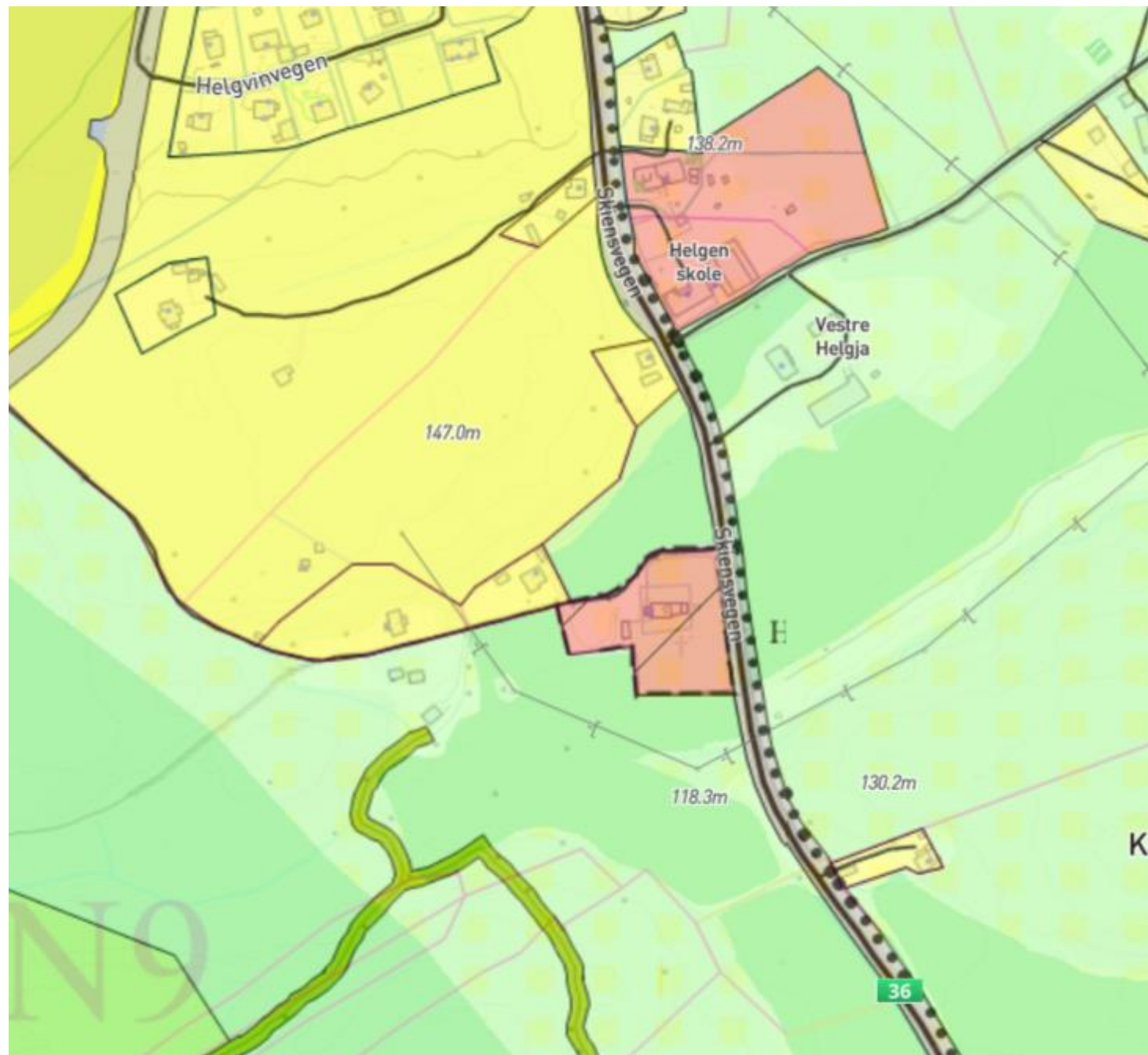
Gnr/bnr: 54/2

Grunneier: Nome kommune

Automatisk listeført kirkebygg

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen, med særlig vekt på bl.a.:

- Tilstand
- Autentisitet
- Tema og stedsidentitet
- Verdi for lokalbefolkningen
- Immateriell kulturarv
- Bruks og formidlingspotensiale

H570_24

Flåbygd kirke

Gnr/bnr: 115/87

Grunneier: Nome kommune

Automatisk listeført kirkebygg

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen, med særlig vekt på bl.a.:

- Tilstand
- Autentisitet
- Tema og stedsidentitet
- Verdi for lokalbefolkningen
- Immateriell kulturarv
- Bruks og formidlingspotensiale

H570_25

Lunde kirke

Gnr/bnr: 89/26

Grunneier: Nome kirke

Ikke annet vern

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen, med særlig vekt på bl.a.:

- Tilstand
- Autentisitet
- Tema og stedsidentitet
- Verdi for lokalbefolkningen
- Immateriell kulturarv
- Bruks og formidlingspotensiale

H570_26

Holla kirke

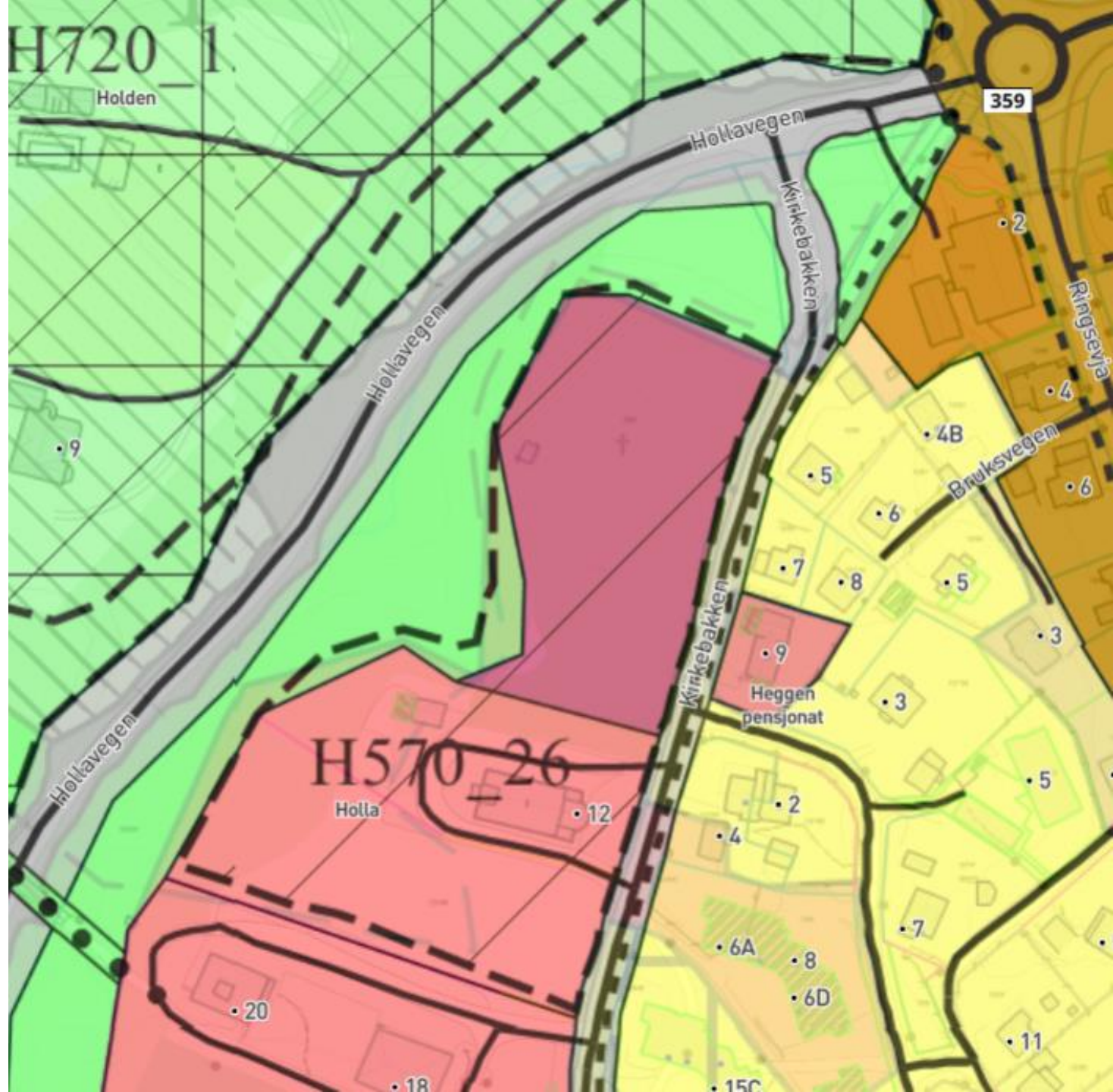
Gnr/bnr: 12/3

Grunneier: Nome kommune

Listeført kirkebygg

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen, med særlig vekt på bl.a.:

- Tilstand
- Autentisitet
- Tema og stedsidentitet
- Verdi for lokalbefolkningen
- Immateriell kulturarv
- Bruks og formidlingspotensiale

H570_27

Romnes kirke

Gnr/bnr: 41/131

Grunneier: Nome kommune

Freda

Hensynssone pga høy skår på verdiskalaen, med særlig vekt på bl.a.:

- Alder
- Del av miljø
- Tilstand
- Autentisitet
- Tema og stedsidentitet
- Verdi for lokalbefolkningen
- Immateriell kulturarv
- Bruks og formidlingspotensiale

